

Izstaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/1., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčije. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 3. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonske šte.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 330, za pol leta K 165, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo v Ljubljani, Francišanska ulica 6/1., Učiteljska tiskarna.

Občinska sodišča in draginja.

Minister za socialno politiko dr. Kukovec je izdal svoječasno naredbo št. 253, s katero se ustanovlja po vsej državi občinska sodišča za pobiranje draginje. Naredba je sama na sebi zelo pomanjkljiva, o čemer so se prepričala vsa obstoječa občinska sodišča. Glavno pomanjkanje je poslovni pravilnik, ki bi določal postopek tem sodiščem. Pa to ni naša naloga. Omejil se bom tu samo na to, ali je ta polovična naredba sploh sposobna naraščajočo draginjo obustaviti. In mirne duše lahko trdim, da ni in da je naredba samo pesek v oči. Nočem odrekati ministru za socialno politiko dobre volje in priznati moramo, da so občinska sodišča, ki so vzela to naredbo resneje, kot je bil nje namen, kot n. pr. v Mariboru, dosegla lep moralen uspeh in draginjo vsaj v domačih tržnih proizvodih zaježila. To zaježenje pa je tudi že edini, in pohvale vredni moment naredbe.

Draginja sama korenini globlje in to je v valuti. Dokler izdaja vlada samo papirnate odredbe, ne skrbi pa za to, da se ustanove občinska sodišča po vsej državi in se njih delokrog ne razširi tudi na vse one, ki so temelj današnji draginji, tako dolgo se vsa draginja ne bo odpravila, ampak samo lokalizirala. Praktično pa bodo kraji s sodišči lokalno pritiskali na svoje lokalne trgovce, v resnici določili najvišje cene, v prvi sosednji občini pa bo vsak branjevec in tovarnar žvižgal na sodišče, ker ga v lastnem kraju nima. V Mariboru n. pr. so maksimirane cene jajcem s 4 K za komad. Ker razne par izjem ni skoro še nikjer po Sloveniji ustanovljenih teh sodišč, je posledica, da v Mariboru sploh ni dobili nobenega jajca. Prekupi namreč pokupijo za posamezne eksporterje, ki izvažajo jajca v Švico, po okolici jajca po 8, celo že po 10 in 11 K. Uspeh maksimiranja je enak nič! Če pa bi bila ta naredba obširnejša ali če bi vlada določila enotno ceno za vso Slovenijo, tedaj bi s tem udarila le kmeta, priložnost pa eksporterju jajc do še ogromnejših zaslužkov. Kako torej zadovoljiti konsumenta in producenta. S tem, da se cena jajcem ne

maksimira, eksporterje pa prisili, da oddajajo za lastno preskrbo mest jajca po nižji ceni, kar je lahko izvedljivo. To nam dokazuje v Mariboru zlasti velika eksportna tvrdka Himmeler, ki še danes prodaja zdrava in dobra jajca po 2,80 do 2,30 K, torej daleč pod določeno ceno. Temu bi se eksporterji niti ne protivili, zlasti še, ker ima država možnost, da izvoz vsak čas prepove oziroma vzame sama v svoje roke.

Glavni vzrok draginje pa je naša valuta in pa ogromno nekontrolirano izvažanje. Spričo lastne slabe valute ne zahteva naš eksporter v inozemstvu naše valute, ampak tujo, ki jo navadno tudi zunaj naloži; doma pa preplačuje vse cene, da dobi blago za eksport v roke. To je na eni strani draženje lastnega izvoznega blaga, na drugi pa občutno oškodovanje naše valute.

Tudi bi bilo nujno potrebno, da država prepove privatni izvoz in ga organizira sama. Najprej pa je seveda potrebno, da preskrbi lastno prebivalstvo. Občinskimi sodiščem pa je razširiti delokrog, ki ne sme biti omejen kot danes, ki naravnost sili, da malega sleparčka lovi, vagonskega verižnika in sleparja po poklicu pa ne more prijeti.

Država je poklicana, da sama po svojih strokovnjakih — seveda ne korumpiranih — prevzame ves izvoz blaga in živil iz svoje države. Na ta način bo izboljšala našo valuto, ki jo bo na svetovnem trgu zahtevala, domačemu prebivalstvu pa olajšala težko breme draginje.

Dolžnost ministrstva je, da postopek občinskih sodišč kolikor mogoče oenostavi in zlasti okostenemu naziranj okrožnih sodišč izda nalogo, da se ne love za le formalnostni, temveč postanejo nekoliko socialnejša, kar boj zoper draginjo samobesbi zahteva.

Predvsem pa, dajte občinskim sodiščem več delovne možnosti, ki vodi do delovanja med producenti, zlasti pa kontrolo nad nakupom in prodajo izvoznicarjev. Države resna naloga pa je, da izvoz sama nujno organizira. Vse drugo je samo pesek v oči!

I. K.

Proti atentatu na socialno zakonodajo.

Ne varajmo se, da tisti za predlogom, da se odpravi ministrstvo za socialno politiko, napad na naše nepopolne socialne ustanove in delavsko varstvo. Socialno-politične naloge tega ministrstva hočejo radikali razdeliti na razna druga ministrstva, ki imajo čisto druge namene. V prvi vrsti pa podpirati kapita-

liste in buržoazijo, dočim bi morale biti naloge ministrstva za socialno politiko izključno v interesu delovnih slojev. Spojenje teh interesov v ministrstvih z meščanskimi interesi pomeni toliko, da bi postali interesi delovnih slojev za dotična ministrstva postranska naloga, da, še več bi bilo, da bi odločevali v vseh soci-

jalnih vprašanih ožji interesi buržoazije in podjetnikov. Socialne ustanove, delavsko varstvo, skrb za deco, invalide itd., to bi bilo tem ministrstvom neprijetno breme, ki bi ga vedno odpravila.

S tega vidika smatra strokovno organizirano delavstvo Slovenije predlog na odpravo ministrstva za socialno politiko kot atentat na delavstvo.

V ta namen je poslala Strokovna komisija za Slovenijo včeraj na ministrstvo v Belgrad naslednji telegram:

Predsedstvu centralne vlade v Belgradu! V imenu strokovno organiziranega delavstva v Sloveniji vlagamo najodločnejši protest proti opustitvi ministrstva za socialno politiko. Strokovna komisija za Slovenijo. Tokan s. r., Milnar s. r.

Poleg tega telegrama je poslala Strokovna komisija še pismen protest na centralno vlado naslednje vsebine:

V Ljubljani, 7. novembra 1921.

Strokovna komisija za Slovenijo:

I. Milnar s. r.

Protest.

Strokovna komisija za Slovenijo vlagava v imenu nje priključenih delavskih organizacij Osrednjih društev v Sloveniji

najodločnejši protest

proti nameravani opustitvi ministrstva za socialno politiko.

Ministrstvo za socialno politiko je edina ustanova, ki ima namen avtonomno pospeševati delavske socialne zadeve v sedanji kritičnih razmerah, ko je eksistenca neimovnih slojev vsak trenutek skrajno ogrožena. Vrhutega ima to ministrstvo velik pomen za delavsko varstvo, zdravstvo in socialno zakonodajo, ki je še vsa nepopolna in potrebuje zlasti v današnjih razmerah izpopolnitve.

Delavstvo vidl v predlogu na odpravo tega ministrstva velik atentat na njega državljanske pravice in na svoj socialni položaj, ter poziva osrednjo vlado, da ta svoj načrt umakne.

Delitev naše države v oblasti.

Ministrski načrt hoče razdeliti državo v 26 oblasti. Nas zaenkrat zanima le delitev Slovenije na oblasti. Po poročilu iz Belgrada bodo delili Slovenijo na dve oblasti, in sicer na ljubljansko in mariborsko. Obsegali bi ti dve oblasti naslednja teritorija:

1. Ljubljanska oblast s sedežem v Ljubljani. To oblast tvorijo: mesto Ljubljana; politični okraj: Črnomelj; Kamnik razen občin Motnik, Trojane in Špitalič; Kočevje razen občine Osilnica; Kranj s koroško občino Jezersko; Krško razen občine Velika Dolina; Litija; Ljubljana okolica; Logatec; Novo mesto; Radovljica; sodna okraja Brežice in Sevnica; občine Veliki Kamen in Mrčna sela sodn. okr. Kozje; sodni okraj Laško razen občine Sv. Rupert; iz županije Modruš-Reka občina Prezid okraja čabranskega.

2. Mariborska oblast s sedežem v Mariboru. To oblast tvorijo: mesta Celje, Maribor in Ptuj; politični okraj: Ljutomer; Maribor; Murska Sobota razen občin Dolnja Lendava mesto, Dolnja Lendava okolica in Dolnji Lakoš; Prevalje; Ptuj; Slovenjgradec; sodni okraj Kozje razen občine Veliki Kamen in Mrčna sela; sodni okraj Celje, Vranksko, Gornji Grad, Šmarje in iz sodnega okraja Laško občina Sv. Rupert; iz političnega okraja Kamnik občine Motnik, Trojane in Špitalič.

V varaždinsko oblast pridejo občine: Dolnja Lendava mesto, Dolnja Lendava okolica in Dolnji Lakoš; v zagrebško oblast občina Velika Dolina in v krajiško oblast (s sedežem v Karlovcu) občina Osilnica.

Zdi se nam potrebno, da temu načrtu dodamo vsaj nekaj pripomb, ki nimajo namena dati kako pozitivno smer razpravljanju o tem vprašanju, pač pa podati razna mnenja, ki utegnejo vplivati na razvoj vprašanja, ki se končno reši morda že v enem tednu.

Avtonomisti in Slovenska ljudska stranka zagovarjajo nedeljeno Slovenijo. To mnenje ob sedanjem političnem razpoloženju večinskih in deloma tudi opozicijskih strank ne bo obveljalo, ker je tendenca, da se odpravijo historijske in plemenske meje, močnejša.

Radikalci za odpravo ministrstva za socialno politiko.

Prav nič se ne čudimo, da zahtevajo radikalci odpravo ministrstva za socialno politiko. Ta okostenela in zastarana stranka, ki ni nikdar okusila socialne bede, ki živi sedaj od porodice in okolo katere se sučejo banke in vojni dobičkarji, se je tako odločno postavila na to stališče, da izigrava to vprašanje kot

Demokrati so centralisti. Zahtevajo pa za Slovenijo dve oblasti, in sicer ljubljansko oblast z večjim okolišem in potem posebno oblast za ostalo Slovenijo tudi s sedežem v Ljubljani. Med demokratskim in vladnim načrtom je torej razlika.

Imamo pa še drugačne načrte, ki sicer v politiki ne prihajajo do izraza. Eden teh načrtov bi bil ta, da se deli Slovenija na tri oblasti, ljubljansko, celjsko in mariborsko. Po tem načrtu bi se kaj lahko konstruirale gospodarske enote. Kar pa govori proti takemu načrtu je le to, da se uprava zopet preveč deli. Po običnem mnenju je že 26 oblasti preveč. In če ima načrt toliko oblasti, mora načrt poskrbeti vsaj za korekturo s tem, da uredi večje občine, da bodo imele potrebno davčno moč za svoje potrebe.

Pri vsem tem prihajajo v poštev večja mesta: Ljubljana, Celje in Maribor. Med njimi je Celje najmanjše, vendar pa tudi to šteje za bližnjo okolico do 20.000 prebivalcev. Vsa ta tri mesta so danes nekaka gospodarska centra in če se to upošteva, bo le v dobroti razvoju. Tako tudi govore gospodarski razlogi za to, da se Žumberak (občina Sočice) priklupi ljubljanski oblasti, to je Metliki, ne pa Karlovcu, ker gravitira v Metliko. Tudi do sodnije imajo v Metliki le okoli tri ure, dočim je Jaska odaljena dvanajst ur. Isto velja za Stopiče, ki nikakor ne gravitira v Celje, ampak v Ljubljano.

Navedli smo samo dva kraja. V splošnem pa naj bi se oblasti osnovala na gospodarskem principu, ker se je v prejšnji državi veliko premalo oziralo na to. Imeli smo že v Avstriji zakon, da se morajo občine združevati v večje, toda praksa nas je poučila drugače. Namesto, da bi se občine združevale, so se cepile.

Vprašanje definitivne delitve Slovenije na oblasti je v razpravi in pozivljamo vse tiste občine, ki bi imele specialne želje in jih morajo stvarno utemeljiti, da jih še ta teden pošljejo Socialnodemokratskemu klubu v Belgrad, Narodna skupščina.

vprašanje kabineta. Iz vsega postopanja te stranke je razvideti, da so hoče ostreti demokratov, ki so izjavili, da so proti odpravi navedenega ministrstva. Če pa sodimo po razpoloženju med strankami o vprašanju ministrstva za socialno politiko, prihajamo do prepričanja, da je velika večina narodne skupščine proti

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albrecht:

SIROMAKI.

Roman.

(Dalje.)

Tam je stal Balrich, neodločen in obrvi nasršene. Hans Buck je uredil dekletu ruto na ramenih in na glavi, na lepih njenih laseh. Vmes je dejal:

„Kaj mi boš zameril. Saj ni, da bi moral vedeti, da je gospodična Leni tvoja sestra. Ti mi tega nisi povedal nikoli.“

Leni se je smejala v zadregi, in Hans Buck je pripomnil šalivo, pa tudi v zadregi: „Ti, laži — prijatelj, ti!“

Balrich je hotel prenišljati, zbežan in mrk; torej sta se videla med tem časom? Tedaj je opazil, da niso brez prič. Tilda, ta večna vohunka je izginila za hišo, izza nje pa sta stopila dva mlada gospoda v športni obleki, Hesslingova dva, Buckova bratranca. Eden osemnajst, drugi sedemnajstleten, dolgokraka in v gamašah sta prišla, sta pozdravila napeto, kakor popolna kavalirja, in sta poljubila roko Leni, ki je vse spretno vzela na znanje.

Kdaj pojde spet plesat v Beutendorf, — pa sta jo vzela v svojo sredo. Brat, ki je šel s Hansom za njimi, — oba molče —, je dobro čutil, da je Lenino vedenje rezervirano in vendar mnogoobetajoče. Ne ve, da se on bori zanjo — proti njima. Kakšna trpkost, ko mora človek molčati! ... Kaj pa pobič, ki ve, — ali ne občuti sramu? Pač, povedal je glavo.

Kavalirja sta zaklicala bratranca, naj se požuri, ker bo vsak hip pripeljal avto mimo. Prval je že navzdol po cesti. Ko so vsi prišli čez travnik, je obstal, dvajset korakov pred njimi. Vsi trije mladi gospodje so se poslovili brez obotavljanja, so prisledili k gosperni Hesslingovi in Buckovi, ki sta nosili perjanice v laseh, pa hajdi! Nihče se ni ozrl nazaj.

Brat in sestra sta še vedno stala. Karlu Balrichu je bilo tesno, pa je slednjič vprašal sestro: „Kaj si misliš zdaj?“

Leni je odgovorila: „Imeli sta perjanice, kakršnih ne dobiš nikjer več.“ — in se je okrenila, da bi šla. Ker se on ni ganil in je bilo videti, da tuhta, ga je vprašala poparjeno: „Kaj pa ti je?“

Zganil se je, toda mesto da bi jo pahnil, kakor se je bala, se je nasmehnil v blaženi dobrotljivosti, rekoč:

„Leni, ti sama boš imela take perjanice! in obleke, avtomobil in vilo. Vilo, Višino!“

In nasmehnila se je s smehom opojnega pozabljenja, kakor on, v dežju na veliki cesti. Zamrazilo jo je, pa se je okrenila in zamrmrala: „Ti si prismojen.“

„Ne. Delal bom, dokler ne boš imela,“ je dejal odločno. Ona je dejala bolestno:

„Medtem lahko postaneš stara osemdeset let. S tvojim zaslužkom!“

Sklonil se je k njej: „Leni, izvedela boš nekaj, česar drugim ne povem. Pojdiva!“

Prijel jo je za roko in jo je peljal v svojo sobo. Potegnil je iz mize niznico, polno knjig. Ona je prebrskala vse.

„To se učiš ponoči? Zato imaš zdaj krvave oči. in kadar boš znal vse, dobiš denar?“

Pojasnil ji je, da dela zato, da se usposobi za boj za svoje, za njene pravice. Ona se je trudila, da bi vse razumela.

„Dve leti je treba, da se vsega tega naučiš? Šest let, da postaneš pravdnik? Osem let ali celo deset, dokler si ne prislužiš toliko, da moreš začeti pravdo s Hesslingom... Hvala; potem so že za gerami najlepši moji dnevi.“

„Potem se začne življenje v vili, Višini!“

„Misliš, da pojdejo kar tako na lepein ven in puste naš noter? Niso videti taki.“

„Bodo morali,“ je zatrjeval on v razdraženosti. „Po krivici stanujejo tam.“

„Zato jim gredo na roko vsi ostali, ki tudi niso nič bolj po pravici prišli do denarja.“

Balrich je obmolnil. Kako to, da ima Leni pri osemnajstih letih enake dvome, kakor debeli gospod Buck, in da že spoznava svet?

Ker je videla, da je razočaran, je dejala: „Bilo bi lepo in ti hočeš dobro. Jaz pa mogoče poznam krajšo pot.“

Uprl je vanjo svoj pogled. To pot pozna tudi on, ali ta pelje skozi sanje. Pot, da naj bi Hans Buck, ko enkrat odraste, Leno vzela za ženo. Ljubi jo in dober pobič je. Toda Leni, ki ne veruje v zmago dela in pravice, naj bi mogla verjeti v tako, toliko bolj ogroženo srečo? ... Morda misli nazadnje celo čisto kaj drugega? Nestrpno jo je vprašal:

„Kaj ne misliš več vzeti tvojega tehnika?“

Z rameni in z ustnicami je takoj izrazila znak brezbrčnosti. In on, korak bliže proti njej:

„Kaj pa potem.“

Ona se je prestrašila in je mirila. „Saj me vendar poznaš, da nisem tako neumna. Midva hočeva v vilo, Višino!“

„Leni, je dejal, še preteč, pa tako žalosten: „Tehnika me ni sram. Gospodov iz vile, Višine“ pa bi me moralo biti sram.“

Bila je naenkrat vsa iz sebe. Solze so ji lile po licih, in sklepala je roke in jadikovala.

predlogu radikalcev, ako to razpoložljivi maskirana igra.

Radikalci se utegnejo prav pošteno urezati v tem vprašanju, če ne popuste, ker je danes vlada brez demokratov nemogoča in vsaka druga kombinacija zadene zopet ob to vprašanje, ki je za civilizirano Evropo vendar silno velikega pomena in je dolžnost države, da goji socialno politiko.

Radikalci se motijo, če mislijo, da je z uspavanjem komunističnega gibanja v Jugoslaviji mnila razred-

na zavest proletarijata. Zavedajo naj se, da s tem svojim načrtom delajo veliki večini državljanov grdo krivico, da ženo s tem proletarijat v bedo in obupni boj za svoje pravice.

Ali ni že dovolj žalitev? Ali ni že dovolj kršitve glede socialnih in delavskovarstvenih ustanov? Zavedajte se, da živimo v Evropi in ne hajte s takimi afrikanskimi manjrami!

Nehajte, pravimo!

Železničarji in javnost.

Javnost presoja položaj železničarjev popolnoma krivo. Misli namreč, da železničarjem gre jako dobro, čeprav že dve leti niso dobili nikakega poboljšanja plač, dasi je draginja narasla v tem času za 200 odstotkov. Plača železniškega delavca je danes naravnost smešna in železničarji so popolnoma obupani, ker vidijo, da gredo s svojim gospodarstvom vedno navzdol. Ob vse so prišli, čeprav so imeli prej prirahjen kak novc. Celo svoje poslušstvo morajo prodajati, da si kupujejo živež. Na železnicih se je uvedla diktatura, njih pravice se jim naravnost krade. Če zahtevajo boljše plačo, se jim grozi z obznanom, kot državi nevarnim elementom. To vendar niso zlati časi.

Delavec z desetletno službeno dobo ima dnevne plače 19.20 K in draginske doklade 54 K, torej skupaj 73.20 K na dan za faktično opravljeno delo. Ker imamo tudi še sedaj praznike, dobi delavec na mesec 24 dni plačanih, ne pa 30, tako da zasluži samec z desetletno službo na mesec 1756.80 K. Če je pa oženjen in ima otroke, dobiva še za to po 5.20 K na dan, tako da dobi delavec s tremi otroki in ženo mesečno 2156 K.

Vsak, kdor te podatke preračuna, mora vedeti, da je socialni položaj železničarjev jako slab, ne pa dober. Železničarji bredejo v dolgove, ker drugače ni mogoče; kdo in kdaj jih bo plačal, to je vprašanje bodočnosti. Poleg tega pa se naša javnost tudi mnogo premalo briga za to, kakšno in odgovorno delo opravljajo železničarji, ki jih mora ta beda in neprimerno izkoriščanje ugonobiti duševno in fizično v najkrajšem času. Danes lahko re-

čemo že, da so železničarji skoro med vsem delavstvom najslabše plačani, toda tista fraza, ki so jo zaglali svoj čas klerikalci in uradniki glede sijajnih plač železničarjev, še danes vlečejo in veljajo kot čista resnica.

Dolžnost železniških uprav zasebnih in državnih bi morala biti, da dajo železničarjem tako ekstenzo, da ne bodo v vednih skrbeh, kaj bodo jedli, oblekli itd., ker utegnejo take skrbi biti dostikrat krive nesrečam, ki jih ni zakrivil železničar, ampak tisti, ki svojega delavca ne plača tako, da brez drugih mučnih skrbi posveti svoje fizične in duševne sile delu in skrbi za varnost blaga in ljudi. Tudi na licih železniških uslužbencev opazamo naraščajočo bledico, na obleki pomanjkanje, v obeh resignacijo in otopelost. Ali veste, gospodje upravitelji železnice, kam to vodi?

Uprava južne železnice se izgovarja na upravo državne železnice. To pa ni noben razlog. Res je, da bi morala država biti vzor delodajalca, toda južna železnica bi lahko zvišala plače brez gospodarske nevarnosti za svoje gospodarstvo — tega ne stori.

Hujše se nam godi kakor med vojno. Med vojno smo morali vse poprodati za živež, danes nimamo ničesar več. Sola je tu, s čim naj oblačemo otroke; zima je — ušesa gospode pa ostanejo gluha kakor grob. In če boste kdaj preganjali zaupnike ker bodo železničarji odločneje zahtevali svoje pravice — do življenja, boste pravi krivci vi, ne pa zapupniki, ki povedo, opominjajo, obupavajo — a žanjejo preziranje in zasmeh.

V četrtek dne 6. t. m. ob 6. uri zvečer bo v veliki dvorani „MESTNEGA DOMA“

protestni shod

proti odpravi mini-trstva za socialno politiko. Edino institucijo z modernimi nalagami hoče vlada odpraviti! Roke proč! Vložimo na shodu najodločnejši protest!

Strašen uboj na Poljanski cesti.

Včeraj popoldne ob pol 15. uri se je zgodil strašen uboj na Poljanski cesti št. 11 v veži gostilne »Pri Jurju«. Žrtve uboja je postal Avgust Zajec, višji uradnik pri finančni delegaciji v Ljubljani. Uboj nad njim je izvršil lastnik gostilne »Pri Jurju« Anton Jelen, roj. 1864. leta v Hlepcah, s tem, da ga je šestkrat zabolal v desno stran prsi. Pri A. Zajcu je vsled zadobitvenih ran takoj nastopila smrt. Na mesto uboja je takoj došla komisija, ki je sestavila zapisnik. Ubijalec A. Jelen je bil po nadstražniku M. Erjavcu aretiran in prepeljan na policijsko ravnateljstvo.

»Vsaj tega nikar ne misli, ljubi Karel! Oslapim naj, če bi kdaj to storila! Pa tudi verjamem, da zmagal in nam pomoreš do bogastva. Bog mi je priča, da verjamem.«

Strastno ga je objela in na obraz, ki je bil še otrpel, je prižela svoja usta. Zdjaci je zadobil življenje, se je odkril in zažarel.

»Zanesi se name!« Stiskal ji je roko, vedno iznova. »Zanesi se name!«

Tako je odšla, on pa je sedel za mizo.

Tam je presedel vse zimske noči. Komaj je bilo delo v tovarni dovršeno, ga je osveževalo to slednje. Po ostril se mu je sluh v oledeneli daljini polj pred njegovim oknom. Noben šum neznanke hiše ga ni več nadlegoval, le iz male knjižice je prihajal k njemu glas, njegov lastni. Ni se več učil znanosti tujih ljudi, z glavo stisnjeno v dlani. Zdelo se mu je, da sam, naprej in naprej, odkliva in razmišlja dalje. Njegova glava se je osvobodila. In slednjč, ko je bil on edini, je občutil več-

sih v prekipevajoči radosti nastajanje moči.

Profesor ga je izpraševal samo še po enkrat na teden. Vines je videl večkrat Hansa Bucka, vedno njega. Pobič je privihal k njemu — bolj brez sape nego ponavadi, če je bilo treba naslednje jutro oddati kak zvezek. V zadnjem trenutku, zjutraj ob petih, ga je nekoč prignal strah k njemu, pa je pustil, da mu je naredil nalogo delavec, ki ga je predramil iz njegovega kratkega spanja.

»Ali še veš, kako sem prvič poslušal besede? Odtlej ni še niti leto, pa si me že dohitel. Ti boš še skončal, jaz bom pa še vedno ubog brat... Ne!«

Zacepetal je. »Tega nočem. Ven hočem, da zaslužim denarja!«

»Tudi ti?«

»Kaj sem zamen prijatelj tvoj?... Zakaj ne prideš nikoli v Beuten-

• Zbadljivo ime za novodošlo služateljce po univerzah. Op. prev.

vladna odredbe vreči prejšnjih strank na cesto. — Leta 1920 sem moral prodati omenjeno hišo, ker nisem mogel plačati dolga in tudi ne obresti istega in ker se v hišo nisem mogel vseliti.

Po tem dogodku sem semterija prejel od g. A. Z. pisma z vsebino, da se moram izseliti, da me mora spraviti na cesto, da mi zviša najemnino itd.

Ko sem prišel danes ob 10. uri domov, me je zopet čakalo pismo glede povišanja stanarine. Če se ne motim je bilo pismo odposlano od neke banke ali hranilnice. To pismo in tudi vsa prejšnja imam shranjena doma. — Vsed današnjega pisma pa je moja potrpežljivost dosegla vrhunec in sem sklenil, Zajca zaboliti z nožem, ko pride iz urada domov.

Okrog tri četrti na 14. uro sem si pripravil nož v gostilniški sobi, ki ima okna na ulico, in ko sem Zajca videl prihajati mimo okna, sem vzel v roke nož, skočil v vežo pred Zajca in sem ga, ne da bi izpregovoril besedo, zabodel z nožem v prsa. Kolikokrat sem ga zabodel, vsled razburjenosti ne vem. Tudi tega ne vem, kolikokrat in če sem ga sploh zabodel tudi še potem, ko mi je zbežal Z. v spalno sobo g. Vider (katero stanovanje je na drugi strani hodnika). Kam sem potem spravil nož, ne vem. V pokazanem nožu sem spoznal tistega, s katerim sem zabodel g. A. Zajca.

Jaz nisem imel namena Zajca usmrtiti, nego samo raniti.

Kot prič sta bili že včeraj popoldne zaslišani ga. Vider in njena hčerka gđ. Vider. Ga. Vider je med drugim izjavila, da je že skozi sedem let opazovala, da je Jelen večkrat napadel z besedami Zajca, ki pa mu je le na kratko zmirom s samo besedo odgovoril in šel dalje. Prepričan se je v zadnjem času dogajal radi stanovanjskih zadev.

Danes okrog pol 15. ure sem zaslišala, da je nekdo butnil vrata, ki vodijo v mojo spalnico. Zato sem šla iz kuhinje v isto, kjer sem videla, ko je padel v spalnici na tla g. A. Z., poleg njega pa je bil sklonjen A. Jelen in ga suval.

Pristopila sem k njima in sunila Jelena proč. Predno se je Jelen dvignil, je še v moji navzočnosti Zajca dvakrat sunil. A. Zajec se nato ni več zavedel in ni izpregovoril ne besedice.

Gidč Pavla Vider je izjavila, da je Jelen nato mirno in tiho zapustil sobo. Kam se je takrat podal, ne ve.

Navedli smo gornji zapisnik skraj v celoti zato, ker nam odkriva žalostno socialno sliko in milje, v katerem se je opisana drama dogajala.

Politične vesti.

+ Škandalozno izkoriščanje države! Finančni minister dr. Kumandni se je vsled finančnih stisk državnega gospodarstva moral obrniti na inozemstvo za državno posojilo. V to svrhu je odpoval pred nedavnim v London, da sklene tam veliko državnih posojilo. Iz belgrajske »Politike« izvem sedaj gorstasne stvari o najemanju tega posojila: Posojilo prevzame mala zasebna banka »Bolton« v Londonu in sicer kot posredovalec! Glavni delež od dobička pri posojilu bi pa imela angleška tvrdka Armstrong, ki naj dobi v naši državi monopol za zgradbo vseh naših železnic in pristanišč in izključno od nje bi morala naša država po diktiranih cenah

dorj na ples? Vsaj enkrat samkrat! Videl bi, da te docela nadomestujem pri tvoji sestri Leni. Ničeji ji ne sme preblizu!« je vzkliknil drzno — in nato malovažno: »Kar se tiče mojih dveh bratrancev, ju zaničujem. Stori tudi ti tako!... Ali pa se mogoče bojiš kaj zlega z njihove strani?« je vprašal bojaznopolno.

Ko je Balrich prodirajoče uprl svoj pogled vanj, je zadobil oni hlinavskosveti obraz, ki so mu ga zadale njegove poteze, kadar je mislil kaj pretkanega.

»Gotovo so tudi mene sumničili tvoji ljudje napram tebi? Nič se ne meni za to! O tebi govore pri nas, da si plačan, — ne vem, od koga in zakaj?«

Delavec je stisnil pesti, pobič pa je poskočil od veselja, je planil za mizo in je vzkliknil: »Vidiš?«

Potem seveda je začel tolažiti: »Naj bi mi pravili o tebi karkoli, jaz te poznam. Meni pa že lahko zupaš kaj hudega.«

Pograbil je svoj zvezek, pa hajdi z dolgim nosom ven.

dobavljati ves železniški material! Kje so pa še horendne obresti! In kaj tiči za vsem tem? Infamno izkoriščanje naše države s strani lastnega generalnega konzula dr. Joca U. Jovanovića v Londonu! Kaj takega menda svet še ne pomni: Naš generalni konzul je v najtesnejših zvezah s tvrdko Armstrong in hoče napraviti s provizijo mastno zasebno kupčijo, pri kateri bi na migljaj spravil v svoj žep 265 milijonov kron! To je škandal brez primerne in prepričani smo, da bodo vsi poslanci, ki še pošteno čutijo, ostro nastopili zoper take vneboypjoče škode, ki jih v sramoto države uprizarja lasten konzul v Londonu na najbolj brezvesten način in na škodo krvavih žuljev našega kmečko-delavskega ljudstva!

+ Klerikalci in ministristvo za socialno politiko. Včeraj smo zabeležili v članku pisanje klerikalne »Straže«, ki se je na ciničen način izjavila za ukinitje ministristva za socialno politiko in se je iz te institucije celo norčevala. Včeraj pa pride ljubljanski klerikalni »Novi čas«: »Slovenec« je že odločno (o odločnosti je bilo sicer prav malo sledu, ker so klerikcem srbski radikalci, ki so zahtevali ukinitje ministristva, zelo na srce prirasli. Op. ur.) nastopil proti nameri vknjenja min. za soc. politiko. Iz stvarnega (zakaj ne iz načelnega, gospodje krščanski socialci?) razloga zelo obžalujemo, da je »Straža« z dne 4. t. m. p. inela notico, iz katere se norčuje iz institucije ministristva za socialno politiko. Gospodje klerikalci! Nič slepomišljanj! Povejte odkrito svoje načelno stališče!

+ Določitev albanske meje. Časopis »Temps« piše, da ostane albanska meja v glavnem ista, kakor je bila leta 1913. Izpremenjena bo le na štirih krajih: 1. Kraj Lim pripade ves Albaniji. Pot Debarstruga pripade kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 3. Popravi se meja pri Prizrenu v korist Jugoslavije. 4. Severovzhodno od Skadra bo meja znatno pomaknjena naprej, da se zavaruje Podgorica. — Torej bo te albanske igre vendarle že enkrat konec!

+ O bojih v Albaniji piše belgrajska »Epoha« ostre napade na Pašiča in vse tozadevno prizadevanje naše vlade v Albaniji. »Epoha« pravi, da je ententa že zdavnaj odločila, kakšne naj bodo meje napram Albaniji in da je vsakršno prelivanje krvi tam doli nesmiselnost. List vprašuje: »Zakaj se za to Albanijo preliva kri in dokle se bo zabooga še prelivala.« Zahteva, da vlada objavi seznam padlih vojakov v Albaniji. — (Mi smo po svojem belgrajskem poročevalcu že poročali, kakšno mnenje da je socialistični klub napram akciji v Albaniji že takoj spočetka podal z izjavo, da je vladna politika v Belgradu mnogo zagrešila s svojim nastopom v Albaniji. Op. ur.)

+ Odkodinske zahteve proti Madžarski. Glede zahtev jugoslovenske in čehoslovske vlade, da mora Madžarska povrniti troške za mobilizacijo, je veleposlaniška konferenca v Parizu odklonila to zahtevo, izjavila pa je to, da imata Jugoslavija in Čehoslovska prednost pri izterjanju vojne odškodnine od Madžarske.

+ Bojkot proti Jugoslaviji. V Italiji se vrši te dni posvetovanje, ki gre za tem, da se uvede proti Jugoslaviji bojkot, ki ga nameravajo podpirati komunisti, fašisti in nacionalistični krogi. Odkod pravzaprav izvira ta inicijativa nam ni znano. Povod, vsaj zunanji, bojkotu je dala

Zunaj pa je bušil Hans Buck v nekoga, ki je prisluškoval: v Tildo. Potegnila ga je k bližnji svetilki in ga je vprašala brez bojazni:

»Kaj počneš spet? Jaz moram vedeti.«

»Balrich?« je vprašal presenečeni Hans Buck. »Zdaj se uči grščine.«

»Saj je prismojen!« je zakričala Tilda, da je jedko odmevalo po hodniku. »Nič več ne spi — nobeno noč. Saj vidim, ko tudi sama ne morem spati. Z nikomur ne govori, uganja skrivnosti, mene je pa nalagal. Naj le pride ven!« je zavpila proti njegovim vratom, »potlej mu bom že povedala.«

V tem je stopil on venkaj. Mnogo žensk, ki so hitele po stopnicah gori in dol, je obstalo; med njimi tudi Polstrovka. Pojasnila je ostalim:

»Tilda pove, kakor je. Pravil je, da izboljšuje nek stroj, Toda midve sva malo pregledali po njegovi sobi.«

(Dalje prlj.)

obznanjena in preganjanje komunistov, ki pa nikakor ne more biti edini vzrok, ker se enako in še hujše preganja delavstvo tudi po drugih državah. Za tem grmom tičita nedvomno še dva druga zajca, namreč inozemski kapitalisti in krive informacije o naših razmerah. Kapitalisti imajo velik interes, zlasti francoski, italijanski in angleški, da osvoje narodne zaklade Jugoslavije ter zato podpirajo tako akcijo, na drugi strani pa so komunisti zunaj naše države popolnoma krivo informirani, če mislijo, da je kmetiška Jugoslavija, ki je militaristična država, danes zrela za boljševiško revolucijo. Mi smo celo mnenja, da bi tak bojkot prej okrepil domače kapitaliste kakor pa jim škodoval, ker je država razmeroma bogata na zemeljskih dobrinah, ki jih sosednje države nimajo in je na uvoz le malo navezana.

+ Razdelitev kraljevine v nadzorna okrožja. V zmislu člena 8. Uredbe o inspekciji dela z dne 21. maja t. l. je razdelil minister za socialno politiko z naredbo, objavljeno v »Službenih Novinah« broj 248, v 21 nadzorstvenih okrožjih. Prvo in drugo okrožje ima sedež v Beogradu, tretje v Nišu, četrto v Čacku, peto v Skoplju, šest v Velikem Bečkereku, sedmo v Novem Sadu, osmo na Sušaku, deveto v Zagrebu, deseto v Belovaru, enajsto v Osijeku, 12. v Mitrovici, 13. v Ljubljani, 14. v Celju, 15. v Mariboru, 16. v Splitu, 17. v Dubrovniku, 18. v Sarajevu, 19. v Tuzli, 20. v Travniku, 21. v Banjaluki.

+ V radikalni stranki poka. Med radikalci ne vlada več taka sloga kakor je vladala takrat, ko so se borili za vodilno ulogo v Srbiji. Stranka je že dolgo na krmlu in danes se maje, ker je postala prekonservativna in reakcionarna. V stranki so tri skupine in radikalci sami žele, da prevzame Protič zopet vodilno ulogo, ker so prepričani, da more ostati še enotna in na krmlu le, ako kooperira z reakcionarnimi strankami. Najraje bi se oklenili hrvaškega narodnega kluba, muslimanov in slovenskih klerikalcev. Če pride še do nadaljne kooperacije z demokrati, bo to le začasna rešitev vladne krize.

+ S kakšnimi sredstvi dela kapitalizem svojo propagando. Da si bodo delavci mogli vsaj v malem praktičnem primeru predstavljati, s kakšnimi sredstvi deluje za svojo propagando kapitalistični imperializem, navajamo iz »Epohe« naslednje zanimive podatke: Na Madžarskem ima buržoazija svojo imperialistično zvezo, tkzv. Ligo Madžarov! Le ta dela s silno reklamo po vsem svetu za madžarski imperializem. Predvsem razširja po vsej Evropi svoje imperialistične brošure v vseh jezikih v milijonskem številu izvodov. V Newyorku, Parizu, Londonu, Rimu itd. imajo svoje zveze, ki razširjajo njih brošure in liste v vseh jezikih. Madžarska vlada plačuje buržoaznim listom po vsej Evropi in Ameriki velike vsote, da pišejo v smislu madžarskega imperializma in kapitalizma. — In če pogledamo med naše vrste, se samo vprašamo: Kako pa delavstvo skrbi za svoji liste! Zavedajte se važnosti svojega časopisa!

+ Karel Habsburški Napoleon. Poročajo, da je ubožeč ob priliki, ko je stopil iz vlaka na britansko vojno ladjo, izjavil: Do svidenja čez dva meseca! — Znano je, da se je Napoleonu, ki so ga internirali na otoku Fibi, posrečilo čez nekaj časa uiti s podmornikom na Francosko. Pa ja ne misli Korl tudi v tem oziru posnemati svojega prednika?

+ Beg voditeljev karlističnih pučstov. »Becci Magyar Ujsag« poroča, da je pobegnil vodja karlistov polkovnik Lehar preko Prage v Muenchen.

+ Drug Habsburčanov, znani obilizani nadvojvoda Viljem, je poskusil iste vrste puč kakor Karel na Madžarskem, in sicer ga je poskusil izvršiti v vzhodni Galiciji. Bil je v zvezi z znanimi ukrajinskimi velikaši, kakor s knezoškofoom grofom Septickim, ki je zanj pripravljal že čete. Toda zarota je bila odkrita in preprečena. Zarotnike so pozaprl, Viljem pa je še srečno odnesel pete. Ni treba nam še posebe omenjati, da je reakcionarna poljska vlada pri tem udarila na dve strani ter se spustila tudi nad komuniste, češ, da so podpirali to habsburško nameri! Od meščanskih vlad pričakovati logike in morale, je pač boso pričakovanje.

+ Sestava vlade na Pruskem. »Vorwärts« poroča, da se je socialno - demokratska frakcija v državnem zboru s 46 glasovi proti 41 glasovom odločila za široko koalicio pri sestavi vlade na Pruskem. Kot

uspeh razgovorov med strankami navajajo listi nastopno začasno ministrsko listo: Predsedstvo Leinert (socialni demokrat), notranje zadeve Severing (socialni demokrat), finance dr. Leibig ali Richter (nemška ljudska stranka), pouk Campel (nemška ljudska stranka), poljedelstvo dr. Wendorff (demokrat), praosodje dr. Amzezhoff (centrum), trgovina dr. Oton Braun (socialni demokrat). Listnico za ljudsko zdravje dobi zastopnik centra.

+ Italijansko-ruska trgovinska pogodba se podpisuje preliminarno za 6 mesecev. Italijani bodo zopet uvažali svoje blago v Južno Rusijo in bodo dobili znatne koncesije v Kavkazu in zlasti pri petrolejskih vrelcih, za katere se je tudi Angleška potegovala, a je radi svoje cincavosti padla v vodo.

+ Italijanski parlament. Kakor poročajo italijanski listi, se snide italijanski parlament najbrže 23. t. m.

+ Da ne ostane pri ugodnostih na suhem, je poslala še laška vlada posebno misijo v Angoro, da sklene s Turki mirovno pogodbo. Misija se s Kemalom že pogaja. Kemal je izdal na Turke proglas, v katerem jih pozivlja, naj ustavi sovražnost proti Francozom in spoštujejo sklenjeno pogodbo z njimi. Tako je doživela antanta sijajen fiasko od male deželice, od katere je odvisno, če bodo mogočni zavezniki dobili še kaj batin ali ne. Boljševiška nevarnost proti Indiji je danes še vedno tako velika, kakor je bila pred nepotrebnim krvoltjem. Dokazujejo nam dogodki v Mali Aziji, da surova sila in diplomatska zvijača tudi vedno ne uspevata nasproti pravični stvari.

+ Lenin in boljševiška vlada v Rusiji. Meščanske korespondenčne

agenture poročajo, da bo Lenin sprejel v sovjetsko vlado menjševike in socialne revolucionarje. Če odgovarja to resnici, potem je to kapitulacija boljševizma pred socialisti. O vesti sami pa od socialističnega inozemskega tiska še nimamo potrdila o resničnosti gornjih vesti.

+ Te pogoje je sprejela angorska narodna skupščina kot temelj za sklepanje mirovnih pogodb z antantnimi državami: 1. popolno njihovo nevtralnost v grško-turškem sporu; 2. priznanje popolne neodvisnosti turške države; 3. odstranitev grškega vojnega brodograja iz nevtralnih voda. Antanti leze voda v grlo, zato bo sprejela z veseljem te pogoje, ki so zanjo še precej ugodni.

+ Menjševiki stopijo v vlado? Berlinski »Vorwärts« poroča, da so pogajanja med boljševiki in menjševiki za ustvaritev koalicijske vlade ugodno potekla in da se bo to vprašanje definitivno rešilo že v par dneh.

+ Ruska vlada je naznanila v novi noti na velesile, ki so udeležene pri konferenci v Washingtonu, da Rusija ne pripozna določitev glede vzhodno - azijskih vprašanj in da si obdrži popolnoma proste roke.

+ Japonska vlada je podala demisijo. Ni pač prijetno, če ti viš nad vratom Damoklejev meč atentatorjeve bombe, zlasti če imaš slabo vest. Morilce japonskega ministrskega predsednika še niso izsledili, vendar sumijo, da je dejanje izvršil mlad Korejecan. Korejci so, kakor znano, nasprotni Japoncem v istem razmerju kakor Irci do Angležev. Oboji se morajo v dvajsetem stoletju proti svojim tlačiteljem boriti za svoje najprimitivnejše človeške pravice.

Brzjavlj.

DEMISIJA PAŠIČEVEGA KABINETA.

LDU. Belgrad, 7. nov. Nocoj je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o ostavki vlade in sklenilo, da bo jutri predpolodne ministrski predsednik Pašič podal ostavko vseh ministrstev v roke Nj. Veličanstva kralja po davnem običaju, da vlada poda ostavko ko pri-seže novi kralj na ustavo. V kompetentnih krogih se govori, da kralj bržkone ne bo sprejel ostavke kabineta g. Pašiča, ker je zadovoljen z delom te vlade. Nato so razpravljali o razmerah na Madžarskem povodom zakona o detronizaciji Habsburžanov, ki je bil sprejet v madžarskem parlamentu. Ako vlada do jutri dobi poročilo, da je zakon sprejet v tretjem branju, bo naša vlada takoj začela razpravljati o izvršitvi demobilizacije poklicanih letnikov. Govorili so tudi o albanskem vprašanju in sklenili, da se šla veleposlaniški konferenci poslati nota, v kateri se bodo navedle zahteve naše vlade v albanskem vprašanju.

Kakor poroča današnje »Jutro«, je Pašič podal včeraj popoldne ob 16. kralju demisijo kabineta, ki je pa ni sprejel.

ZAKONODAJNI ODBOR.

Sprememba občinskega volilnega reda za Slovenijo.

LDU. Belgrad, 7. nov. Četrtilredni sestanek zakonodajnega odbora je otvoril redsednik g. Trifušnovič ob 16.30. Ko se je odobril zapisnik prejšnje seje, so se prečitale prošnje in pritožbe, med katerimi se nahaja prošnja trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu, ki prosi, da se odgodi rešitev o osemurnem delovnem času. Ta prošnja se je odstopila tretji sekciji. Nato se je razvila razprava o obliki, v kateri naj se ukinejo posamezni sklepi ministrskega sveta, ali naj se to zgodi v obliki zakona ali v kakih drugih oblikah. Sklenilo se je, da se morajo radi objasnjenja administracije predsedništva uredbe, ki imajo značaj zakona, ukiniti v obliki zakona, vse druge pa se lahko ukinejo tudi na poseben način.

Preide se na dnevni red. Na vrsti je uredba o občinskih volitvah v Sloveniji od 15. maja 1920 z izpremembami in popolnitvami od 17. februarja 1921, s katerimi se je uki-

nila ženska volilna pravica v Sloveniji in odredilo, da se bo to vprašanje uredilo potem, ko se bo v narodni skupščini razpravljalo o občinski volilni pravici za vso državo. Za mesta, ki imajo nad 10.000 prebivalcev, se je glede razdelitve mandatov predlagal drug način računanja. Druge izpremembe so majhne in se tičejo rokov za razne pritožbe in reklamacije, ki so se v praksi izkazali kot prekratki. Treba je tudi število občinskih odborikov izpremeniti v liho število, ker v občinah, v katerih sta dve stranki dobili enako število odborikov, lahko pride do fatalnih nepriilik pri volitvi župana. Ta predlog se je v načelu sprejel, dočim so pri specialni razpravi nastale nekatere izpremembe. — Seja se je zaključila ob 18.50, prihodnja pa je določena za jutri ob 10. z dnevnim redom: nadaljevanje današnjega nekončane dnevnega reda.

AMNESTIJA V RUSIJI.

LDU. Moskva, 7. nov. Povodom četrte obletnice oktoberske revolucije je bila izdana amnestija, ki zadeva vse one osebe, ki so se borile zoper Rusijo v vojskah Kolčaka, Wrangla, Savinkova, Balakoviča in Petljura. Osebe, ki so pripadale častniškemu stanu v teh armadah, so od amnestije izključene.

UGIBANJE O VALUTI V BELGRADU.

LDU. Belgrad, 7. nov. Demokratski poslanci iz Belgrada in trgovci so imeli danes konferenco, na kateri so razpravljali o vzrokih padanja dinarja in o ukrepih, katere bi morala vlada takoj izvršiti, da bi se ustavilo vsaj nadaljnje padanje vrednosti dinarja. Na konferenci sta govorila tudi namestnik finančnega ministra dr. Krizman in bivši finančni minister Veljkovič. Po mnenju dr. Krizmana sta samo dve možnosti, da se reši kurz dinarja, in sicer: prepoved arbitraže in uvedba državnega monopola za tuje valute. Zadnje je posebne važnosti zato, ker je splošno mnenje, da imajo zasebniki velike množine tujih valut, katerih ne dajo v promet in s tem otežujejo kurzne in trgovske operacije z inozemstvom. V trgovskih krogih zopet mislijo na to, da bi se ponovno zahtevala proglasitev moratorja, tembolj, ker je velik del državljanov poklican na orožne vaje.

Dnevna kronika.

200 milijonov dinarjev je dovolil ministrski svet vojnomu ministru, da jih bo ta prekoval v železno valuto s katero bo zgradil okrog naše države železno ograjo, ki pa bo varovala našo blago buržoazijo pred vnanjimi sovražniki in da bodo naši plemeniti milijonarčki brezskrbno uživali razkošno življenje, da bodo naši dobrosrčni verižniki, prekupčevalci, oduerui itd. nemoteno še nadalje vršili dora dela usmiljenja, kot n. pr. lačne popolnoma izstradali, žejne še bolj izžejali, nagim pa, ako se jim bo zdelo potrebno, potegnili še kožo s telesa in tako dalje. Da bodo usmiljeni bankirji svobodno kupčevali z narodno valuto in končno, da bodo marljivi izvozničarji in tihotapci, kar je ostalo čez obilo uporabo zgoraj omenjenih kategorij, ekrbno spravili čez mejo. Za uboge, bedne in sestradane upokojence železničarje vlada ne najde par stotisočakov, da bi jim njihovo beraško pokojnino izpremenila iz kron v dinarje. Pa čemu jim neki izboljšanje, saj se bodo tudi oni z družinami vred nahajali za železno ograjo ter bodo lahko brez skrbi glede kake nevarnosti od zunaj, mirno uživali zasluženi pokoj čepav s praznim in krulčim želodcem. — Sv. Aleš pod štengcami.

Spekulacija z državnim posojilom. Zagrebški listi pišejo, da se je razvila zadnji čas v Bački silna spekulacija z obveznicami državnega posojila. Razni sleparji, ponajveč Židi, hodijo med ljudstvo in ga begajo, češ, da obveznice ne bodo v kratkem času nič veljale, kar povzroča med nemškimi narodom veliko paniko in nezadovoljstvo. To paniko potem sleparji izrabljajo, da pokupujejo obveznice po 50 odstotkov nižje, kot je njih vrednost. Oblasti do sedaj še niso napravile nobenega koraka proti tej nesramnosti ljudskih sesalcev. Bomo videli, kaj bodo napravile v bodočnosti. Opozarjamo naše ljudi na take umazane ptiče, ker, kakor čujemo, so se nekateri pojavili tudi v naši deželi.

Načrt uradniške pragmatike še ni izdelan. Tako javlja ministrstvo priprave za ustavotvorno skupščino v Belgradu naproti vsem vestem, ki so se v tem pogledu razširjale. Torej še niti načrt ni gotov.

Reorganizacija orožništva. V ministrstvu za notranje stvari se je končala konferenca za izpremembo naredb o orožništvu. Orožništvo bo spadalo po novih izpremembah glede osebnih odnosov, discipline, sodstva in preskrbe še nadalje pod vojno ministrstvo, glede službe in njenega izvrševanja pa je stavljen na razpolago upravnim oblastvom. Končno je konferenca s posebno naredbo pooblastila ministra za notranje stvari. Reorganizacija orožništva se bo prilagodila bodoči upravni razdelitvi države.

Izobrazba babic. Za letošnji babiški učni tečaj na državnih babiški šoli v Ljubljani se je prijavilo nad 100 prosilk, sprejeti pa jih je bilo mogoče samo 40, ker ni dovolj prostora niti za internat niti za šolske sobe. Pri sprejemu se je oziralo v prvi vrsti na prosilke iz onih okrajnih glavarstev, kjer primanjkuje izučeni babic. Pomanjkanje dobrih babic je posebno veliko v Prekmurju in v brežiškem okraju. Internat je nastavljen v nekdanji prisilnici in ima prostora za 30 postelj. Večina učenk dobiva v internatu poleg brezplačnega stanovanja tudi brezplačno hrano. Ker je upravičeno upanje, da preide azil na Stari poti kmalu v last Zdravstvenega odseka, bo mogoče prihodnje leto boljše preskrbeti za babiški naraščaj. Tudi z ozirom na odgojo dobrih, na modernem zavodu izučeni babic je nujno potrebno, da pride ljubljanski porodniški oddelek čimprej v zadostne, njegovim namenom odgovarjajoče prostore.

Z mestnega magistrata nam poročajo: Da se olajša in poceni dovoz mleka iz bližnje okolice v Ljubljano, namerava mestna mlekarina v najkrajšem času organizirati pobiranje mleka po okoliških vaseh. Pobiranje se bode vršilo stalno poziml in poletu in je torej kmetovalcem teh vasi stalno vnovčevanje celega njihovega mlečnega pridelka pod najugodnejšimi pogoji zasigurano. Skupine vasi za posamezne voznike bi bile približno sledeče: 1. Hrušica, Dobrunje, Zador, Sostro, Kašelj, Zalog, Zadobrova, Hrastje, Šmartno, Tomačevo. 2. Dovsko, Dol, Beričevo, Pšata, Dragomelj, Podgorica, Sv. Jakob, Nadgorica, Črnuče, Ježica, Stožca. 3. Gameljne, Šmartno, Vižmarje, Št. Vid, Dravljce. 4. Ko-

zarje, Šujca, Dobrova, Podsmreka. Po posameznih večjih vaseh se organizirajo nabiralnice, ki bodo zbrano in preizkušeno mleko izročale voznikom. Posamezni posestniki, oziroma vozniki, kakor tudi osebe — najboljše ženske, ki bi prevzele nabiranje po posameznih vaseh, naj se čimprej zgledajo v Mestni mlekarini, Vojaška ulica št. 10. Delo in zaslužek bode stalen poleti kakor pozimi.

To je pravo delo! Včeraj zvečer je imel s. Cerkenik pri podružnici »Svobode« Vič-Glince predavanje o alkoholizmu. Dvoranica sicer mala, je bila nabitopolna, k iso z velikim zanimanjem sledili temperamentnemu izvajanju s. Cerkenika. Posledice: ustanovil se je takoj abstinenčni krožek s približno desetimi člani, kar je za eno samo predavanje vsekakor kolosalen uspeh — druga posledica: vsi člani, ki so bili tam navzoči in še niso bili naročniki »Kresa« so se takoj predplačali na »Kres«. To so uspehi, ki kažejo, kaj bi se vse lahko doseglo, ko bi naši inteligentni zahajali mesto v smrdeče kavarne ven med delavstvo, ki je željno predavanj... V prvi vrsti bo to delo, ki bo socializem postavilo na zdravo podlago!

Kako je s fižolom? V Ljubljani je splošno pomanjkanje fižola, dočim si ga kopiči neki ljubljanski narodnjak na vagonu. Kam ga prodaja, se ne ve, govori se pa, da zasluži pri vagonu težke tisočake!

Zadnja številka Avtonomista je bila zaplenjena.

Nov list. V Puntas Arenas v južnoameriški državi Chile je pričel izhajati nov polmeseničnik »Jug«, glasilo tamošnje napredne omladine. V Chilu izhajata sedaj dva jugoslovanska lista.

Vlom v Wolfovi ulici v Ljubljani. V soboto so neznan vlomilci vlomili v prodajalno zlatnine g. Danjela Zupanca ter pokradli za 225.520 K. Vlomilci so pobegnili brez sledu.

Maribor.

Cenzura. Zadnje številko »Volksstimme« je mariborska cenzura zaplenila.

Mestne vojašnice mariborske. Dne 3. t. m. je bila izredna seja mariborskega občinskega sveta. Razpravljali so o predaji mestnih vojašnic erarju. Erar ponuja občini za vojašnice 20 milijonov kron ter prepusti mestu v last dravsko vojašnico. To ponudbo je občinski svet v načelu sprejel, ker je vzdrževanje vojašnic povzročalo občini trajen deficit.

Mariborska državna posredovalnica za delo je vsled pomanjkanja uradništva skrhila do nadaljnjega svoje uradne ure na čas od pol 9. do pol 13. ure.

Maksimalne cene v Mariboru. Občinsko sodišče za pobiranje draginje je v seji dne 5. t. m. določilo maksimalne cene za naslednje živilske potrebščine: Mleko 18 K, maslo surovo 76 K, maslo 90 K, sir kg 14 K; slanina (Speh) 52 do 60 K za kg po debelosti, slanina prekajena 66 K, papricirana 72 K, drobovina: Jezik sveži 20 K, vampi 6 K, pljuča 6 K, obisti 16 K, gobji 8 K, možgani 16 K, parklji 5 K, vime 8 K, loj 20 in 30 K za kg, telečje meso 18 in 20 K za kg. Nove cene stopijo v veljavo v sredo dne 9. novembra.

Ptuj.

Ptuj. V nedeljo 13. novembra se vrši v prostorih gostilne Bračko (pri Pošti) okrožna konferenca s sledečim dnevnim redom: 1. Politični položaj. 2. Občinska politika. 3. Kmečko in vinarstvo vprašanje. 4. Organizacija in tisk. 5. Volitev okrožnega odbora. 6. Slučajnosti. Konferenca se začne ob pol 10. uri, da se je lahko udeležijo tudi oddaljenejši sodruzi, ki pridejo z vlakom ob 10. uri odnosno ob pol 11. uri. — Organizacije in podružnice KDZ in posamezni zaupniki, ki bi pomotoma ne prešli vabila, naj se konference vseeno udeležijo. — Ker je konferenca zelo važna pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Okrožni odbor JSDS in KDZ.

Ali spada tudi to k vzgoji mladine? V najnovejšem času so začeli dijaki ptujskega dijaškega doma na ulicah prepevati in vpiti, kadar gre do na skupen izprehod. Vodstvu dijaškega doma priporočamo, naj za svoj internat ustanovi raje redne pevske vaje, kjer se bodo dijaki učili res pravih pesmi, da jim ne bo trebalo vpiti na izprehodu po ulicah kakor pastirjem na paši.

Stari gerent ptujski še dela, akoravno je odložil svoje mesto in je

tudi bil na seji demokratov zadovoljen s predlogom, da demokrat na bodo delali za občino. Dne 5. novembra je sklical sejo novega odbora, akoravno ni za to upravičen. Šlo je menda za neke tri milijone, ki bi jih naj občina dobila. Ker pa sino sklenili, da se na nepravilno in od oseb, ki za to niso upravičene, sej ne bomo udeleževali, je sedel sam s par ljudmi in »delal« za občino.

Posle stanovanjskega oblastva za mesto Ptuj prevzame od okrajnega glavarstva glasom naredbe z dne 17. oktobra t. l. mestni magistrat. Stranke iz Ptuja naj se od sedaj naprej v vseh stanovanjskih zadevah obrnejo na magistrat. — Za okolico bo še nadalje pristojno stanovanjsko oblastvo okr. glavarstva.

Sodruzi! Ali se nahaja »NAPREJ« v vseh javnih lokalih, v kateri zahajate?

Rdeči teden za »Naprej«.

Sodruzi, potrudite se!

Dobili ste pole za rdeči teden. Veliki pomen te akcije Vam je znan.

Predbro Vam je znano, da se mora proletarijat v svojih bojih za našati edinole v svojo moč in solidarnost. Organizirati se mora. Uspevati mora naša delavska agitacija, ki naj rodi obilne sadove. Povzdigniti moramo izobrazbo med delavstvom, odpri se tisočim zapeljanim teptancev oči, da izprevidijo, kjo je njih edina rešitev. Sodruzi, mnogo je še trde ledine, ki jo je treba preorati.

Odveč bi bilo, da bi Vam tu zopet razlagali velikanski pomen delavskega tiska, Vam, ki ste že tlikokrat izkazali zaupanje v moč naše stranke na vse razne načine.

Od 1. do 15. novembra je rdeči teden »Naprēja«. Nove naročnike in prispevke za tiskovni sklad bodo pobirali sodruzi po vseh krajih naše Slovenije potom nabiralnih pol.

Sodruzi! potrudite se, pomagajte sami sebi in delavski stvari, da se naročate vsi brez izjeme na naš list, da prispevate za njega tiskovni sklad po svojih močeh. Pokažimo, da se zavedamo, zakaj se borimo.

ZAUPNIKOM!

Tiskovine z nabiralnimi polami za rdeči teden za »Naprej« so razposlane. Ako kdo pomotoma nabiralnih pol ni dobil, naj oprost in takoj piše na upravo »Naprēja«, ki mu jih bo nemudoma poslala. Upoštevajte navodila! Sodruzi! Pridno in vztrajno na delo za vaš list »Naprej«.

Kulturni vestnik.

Grafični tečaj »Probude« se je pričel v nedeljo, dne 6. novembra. Poučevale se bodo vse tehnike vdolbenega in izbočenega tiska. Dobri risarji (umetniki in diletantje) se še sprejmejo v omejenem številu. Vpisnina znaša za one, ki niso vpisani kot slušatelji v »Probudim« slikarski šoli, 50 K, ukovina pa znaša na mesec 80 K. Vpisovanje se vrši pri voditelju g. Fr. Sterletu. Grafični tečaj vodi, kakor že javljeno, slikar Saša Šantel. Vse podrobne informacije pri ravnatelstvu »Probude«, Tehniška srednja šola.

»Prosveta«. V Gorici začne v kratkem izhajati glasilo kulturnih društev zasedenega ozemlja kot mesečnik, da se enotno usmeri delovanje teh društev in pride na višjo stopnjo. Cena listu bo zelo nizka. List bo izdajala »Goriška slovenska omladina, Tiskovni odsek, Gorica, Corso Verdi 37«, ki vabi vse slovenske kulturne delavce na sodelovanje.

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se bo vršila danes 8. t. m. točno ob 8. uri zvečer v tajništvo Aleksandrova cesta 5. Odborniki naj se seje polnoštevilno udeležijo radi važnih sklepov. — Predsednik.

Društvene vesti.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani, opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 9. novembra 1921 ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma Društvene pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12. prtilično desno.

Sodruzi! Na delo za Rdeči teden »Naprēja« od 1. do 15. novembra!

